

šumske razglednice

ŠUMARIJA METKOVIĆ /
UPRAVA ŠUMA SPLIT

Melioracija u delti Neretve

Baćinska jezera

Šumarija Metković, uz dubrovačku najjužnija hrvatska šumarija, gospodari s više od 24.000 ha šuma i šumskog zemljišta podijeljenih u šest gospodarskih jedinica. Osnovni zadatak osmero zaposlenih te većeg broja sezonskih radnika jest očuvati bioraznolikost ovog krškog područja i njegov zeleni pokrov. Bujna flora i fauna jedinstvene delte Neretve ovom prostoru daje poseban pečat

Ovo što sad vidite uređeno je i gospodareno šumsko područje, a do 1990., usporedbe radi, ovdje se nisu obavljali nikakvi šumski radovi! Nedavnim uređenjem posljednje od šest gospodarskih jedinica, Baćine, i izradom Programa gospodarenja za

Piše: Miroslav Mrkobrad

Foto: G. Živković, M. Mrkobrad

nju, završen je zapravo jedan iznimno opsežan i važan posao i šumarija je počela živjeti »šumarski« – započinje priču o Šumariji Metković njezin upravitelj, dipl. ing. Goran Živković.

Do Metkovića i tamošnje šumarije danas je malo teže doći zbog izgradnje čvora Čeveljuša i rekonstrukcije mosta kod Rogotina (nakon 40 godina!), sav promet prema jugu kod Ploča je preusmjeren na Mali Prolog – Metković – Opuzen, pa dalje, na staru Napoleonovu cestu koja je, kažu domaćini, bila predviđena za »kočije a ne za tegljače s prikolicama«. Stoga su povremeni zastoji razumljivi, a strpljenje je jedino oružje kojim se morate oboružati.

Uz dubrovačku, najjužnija šumarija u sastavu splitske Uprave, Šumarija Metković proteže se na dvije županije, Dubrovačko-neretvanskoj i Splitsko-dalmatinskoj, uz obalu od Kleka do Zaostroga, a u unutrašnjosti do granice s BiH. Gospodari s 24.260 ha šuma i šumskog zemljišta u šest gospodarskih jedinica: Šibovica, Nova Sela, Rujnica, Slivno, Baćina i Drvenik-Plana.

S obzirom na to da je tlo na ovom području stoljećima bilo izloženo degradaciji zbog prekomjerne

Dobit j zeleni

Njega mlade
sastojine u
GJ Nova Sela

Dipl. ing. Goran Živković

se najčešće pojavljuju šumske zajednice hrasta crnike i crnog jasena, te kulture alepskog bora s primjesama autohtonih vrsta mrče, lemprike, planike, zelenike, lovora, velikog vrijesa. U unutrašnjem, submediteranskom dijelu prevladavaju degradirani oblici klimatogenih zajednica hrasta medunca i bijelog graba, duba i bijelog graba, duba i crnog

sječe (što zbog ogrjeva, što zbog krčenja i stvaranja pogodnih površina za poljoprivredu i stočarstvo), sadašnji biljni pokrov i šumske zajednice najčešće su degradacijski oblici (makija, garig) koji prevladavaju u priobalnom području gdje

jasena, a u dodirnom području s eumediteranskom zonom prevladavaju vazdazelene vrste crnikovih šuma.

Gledajući po uređajnim razredima, najzastupljenije su šikare koje zauzimaju čak 6615 ha od ukupne površine šumarije, zatim makija (5838 ha), dok na šibljak otpada 5017 ha. Visokih je šuma samo 1376 ha, a neobraslih je površina više od 3700 ha.

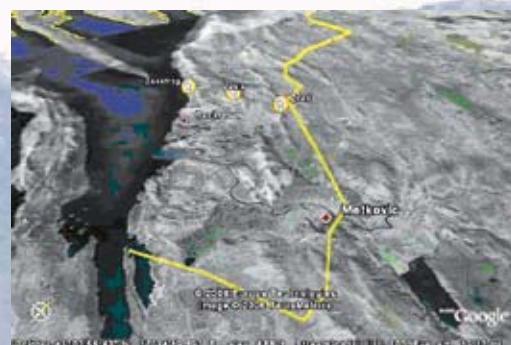
Rijeka Neretva sa svojom deltom i pritocima na svaki način obilježava ovo područje, izrazito bogato kako nadzemnim, tako i podzemnim tokovima, umjetnim i prirodnim jezerima, karakterističnim za propusne krške terene. Svojom ljepotom ističu se Bačinska jezera, njih šest, na koja se pruža lijep pogled s nekoliko vidikovaca na magistrali. Pet ih je povezano plitkim kanalima, a zasebno je jezero Vrbnik. Ukupne površine 1,96 km², tunelom su spojena s nekadašnjim Vrgorskim jezerom koje je danas plodno tlo. Tu su još i jezera Kuti i Dešne.

Šumarija Metković postoji od 1949. godine, no može se reći da počeci gospo-

darenja šumama na ovom području sežu u doba Austro-Ugarske kad su počela pošumljavanja goleti (brdo Predolac iznad Metkovića pošumljeno 1875!). Nakon 2. svjetskog rata intenzivnije se pošumljavalo crnogoricom pa se razvila i rasadnička proizvodnja, kasnije proširena i na agrume te ukrasno grmlje. No u drugoj polovici prošloga stoljeća dolazi do stagnacije, a tek osnivanjem Hrvatskih šuma dolazi do intenziviranja pošumljavanja te posebno izgradnje šumskih protupožarnih prosjeka i cesta. Ovo je važno istaknuti jer šumski požari, ponekad velikih razmjera, često su »posjećivali« Šumariju Makarska, nanoseći velike štete i uništavajući trud šumara.

– Razumljivo je da se ovdje, kao ni u ostalim priobalnim šumarijama ne može govoriti o gospodarenju u »kontinentalnom« smislu, jer ekonomski isplative drvene mase ovdje nema – govori Živković. Dobit se ne mjeri u kubcima lužnjaka i kunama nego time koliko je i kako sačuvan zeleni pokrov! U prvom planu su, dakle, radovi biološke reprodukcije, pošumljavanja te nje-

e kad se sačuva pokrov!

Područje Šumarije Metković

GJ Bačina

Nemoguće

Premda izgleda kao znanstvena fantastika, i u Šumariji Metković zabilježene su štete od - snjegoloma! Godine 2003. i na ovom je krajnjem jugu naše zemlje napadalo 30-ak cm snijega, šumari ne pamte da se nešto slično ikad dogodilo, i kad su se pod njegovom težinom neka stabla izvrgnula, došlo je do domino-efekta i rušenja stabala od vrha prema dolje, te velikih šteta.

Maraton lađa

Zacijelo jedna od najvećih turističkih atrakcija Metkovića danas je Maraton lađa, amaterska utrka starih tradicionalnih plovila – lađa od Metovića do Ploča (22,5 km), koja se odvija pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Stipe Mesića. Pripreme traju mjesecima, sudjelovanje na utrci je pitanje prestiža i časti, svako selo ima svoju lađu, a sve moraju biti izrađene prema istom nacrtu. I šumari su imali svoga sudionika na utrci, bio je to lugar Jurica Mačukelj. Službeno sudjeluje 36 lađa, a kao i kod ostalih sličnih utrka, prije samog starta natjecatelji se moraju izboriti za polaznu poziciju. Premda se vesla nizvodno, utrka koja traje više od dva sata zbog stalnog je vjetra i vodenih struja iznimno teška i zahtjevna. Prati je velik broj ljudi među kojima sve veći broj turista, vozeći se obalom Neretve. Među natjecateljima ima onih sa svakojakim željama, od onih koji se trude da budu zadnji, do onih koji za vrijeme utrke na svojoj lađi – roštiljaju! Kad se iz Neretve skrene u Crnu rijeku, prema Pločama, tu više nema prestizanja, jer je kanal vrlo uzak. Eventualno pred samim ciljem postoji mogućnost da se neka od prve tri lađe prestigne. O slavlju pobjednika i narodnom veselju priča se do sljedeće utrke!

ge u umjetno ili prirodno pomlađenim površinama, čišćenjem, prorjednim ili sanitarnim sječama. Uz to, ističe upravitelj, zaštita šuma od požara jedna je od najvažnijih aktivnosti osmero zaposlenih u šumariji te još trostruko toliko sezonskih radnika.

Nismo još zaboravili ni lanjske katastrofalne požare koji su zahvatili preko 1500 ha, od čega 300 ha

Zgrada Šumarije

Opožarena površina u GJ Šibovica

Metković

visokih šuma (bor, čempres), a već smo u veljači ove godine imali požar većih razmjera u GJ Rujnica, na 133 ha, te nekoliko manjih. Širenju požara pogodovale je tih dana jaka bura, a zahvaćen je i dio mlade šume, prisjeća se Živković.

Vraćajući se na lanjske požare, u metkovićkoj šumariji podsjećaju na problem sanacije, odnosno izvlačenja ogorjele drvene mase s krša na cestu. Naime, vrijednost mase ne pokriva troškove dovođenja! A borovinu kao ogrjev nitko ionako ne želi!

U protupožarne aktivnosti svakoga su ljeta uključena 24 sezonska radnika, motri se s četiri motrionice, a šumariju obilaze ophodnje u osam ophodarskih pravaca. Dobra je i suradnja s Vatrogasnom zajednicom, a šumarija ima i 35 km protupožarnih vlakova s elementima ceste, no sve to je nedostavno kad se poklope tri bitna čimbenika požara, visoke temperature, dugotrajno sušno vrijeme te jak vjetar. Požari tada gutaju godine i desetljeća šumarskog truda.

Šumarijska zgrada nalazi se nadomak grada, a nekadašnje prazno područje između grada i šumarije više ne postoji i svakim se danom gradnjom novih gospodarskih, pretežno trgovačkih objekata popunjava. Smješten na samom ulazu u plodnu dolinu Neretve, gdje je od pamtivjeka, za razliku od ostalog dijela Dalmacije, zemlju trebalo »otimati« vodi, Metković se razvio kao centar poljoprivredne proizvodnje s nekoliko velikih tvrtki. One više ne postoje ili su u pretvorbi izgubile nekadašnji značaj, a danas su građevinarstvo i trgovina, uz pojavu niza obrta i poduzetnika, i daka-ko uz tradicionalnu poljoprivredu, osnovne djelatnosti. Uz tradicionalne kulturne manifestacije zavidna su i sportska postignuća (s respektabilnom rukometnom školom i njezinim rezultatima, napose).

Povijest življenja na ovom području seže u antičko doba kad je ovdje od 4. do 2. st. pr. K. bilo trgovačko naselje. Rimska osvajanja Dalmacije kretala su i iz Narone, kako su naselju ime dali Rimljani nazvavši ga u 1. st. pr. K. Colonia Iulia Narona (rimska kolonija Narona). Narona je postala vojno, upravno i kulturno središte u kojemu se razvilo graditeljstvo, trgovina, kiparstvo, slikarstvo. Arheološka iskapanja u selu Vidu kraj Metovića 1996. godine u kojima je pronađeno 16 kipova, među njima i statua cara Augusta, potvrdila su povijesne pretpostavke o ranoj naseljenosti. Premda je Naronska biskupija postojala još u prvoj polovici 6. stoljeća, propast Narone vezuje se za raspad Rimskog Carstva, kada stanovništvo traži mjesto za sigurniji život, a kroz stoljeća koja slijede, pljačkaške su horde uzimale ono što je preostalo od nekad bogata naselja. Na području današnje Bačine postojala je župa koja se u crkvenim knjigama spominje u 14. stoljeću, na širem području Metkovića i danas se mogu naći ostaci različitih zdanja (crkava, utvrda) iz srednjega vijeka koja svjedoče o burnoj prošlosti. Jedno od njih je Kula Norinska iz doba osnivanja Svete Lige 1684. (Austrija, Poljska, Mletačka Republika) i njezine borbe protiv Turaka. Nakon oslobođanja ušća Neretve od turske vlasti veće značenje dobiva Metković (prvi put se inače spominje 1422.) gdje Mlečani 1716., nakon rušenja Gabele osnivaju novu neretvansku luku, na predjelu Unka. Propast Mletačke Republike (1797.) dovodi Austrijance, a gradnjom ceste koja je spajala Dubrovnik s Kninom (u narodu poznate francuske ili Marmontove ceste), Metković postaje važnim strateškim i trgovačkim centrom, te općinskim središtem. U stoljećima koja slijede Metković se izdiže kao važno mjesto na putu u južne krajeve.

